

กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2555–2557) ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม

The Three-Year Development Plan (2555–2557) of The Tombon Administrative District, Nakhon Phanom Nakhon Phanom

รัตนากร โคตรประทุม, อภิกนิษฐา นานาเสาร์ท*, วิสิษฐิ์ คิตคำส่วน**

หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารทั่วไป มหาวิทยาลัยนครพนม

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษากระบวนการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2555–พ.ศ. 2557) และ 2) เปรียบเทียบกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของคณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล (พ.ศ. 2555–พ.ศ. 2557) เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยการสอบถามกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 227 คน จำแนกเป็น คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 107 คน คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 59 คน และคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 65 คน จากวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ใช้เกณฑ์ร้อยละ 50 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบสมมุติฐาน ได้แก่ t-test, One-Way ANOVA

ผลการวิจัย พบว่า

1. กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2555–2557) ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 7 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี ด้านการอนุมัติและประกาศใช้แผนพัฒนาสามปี ด้านการคัดเลือกยุทธศาสตร์และแนวทางพัฒนา ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนา ด้านการเตรียมจัดทำแผน และด้านการจัดทำรายละเอียดโครงการ/กิจกรรมการพัฒนา ตามลำดับ
2. การเปรียบเทียบกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2555–2557) องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครพนม พบว่า เพศชายมีความคิดเห็นต่อกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาสามปีมากกว่าเพศหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กลุ่มตัวอย่างที่มีช่วงอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาสามปีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 โดยผู้ที่มีช่วงอายุ 51 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาสามปีมากกว่าผู้ที่มีช่วงอายุ 31–40 ปี และผู้ที่มีระดับการศึกษาและสถานภาพภาระหน้าที่ต่างกันจะมีความคิดเห็นต่อกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาสามปีไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : แผนพัฒนาสามปี, กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาสามปี, แผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบล

ABSTRACT

This research aimed to 1) study the process of a three-year development plan (2012–2014), 2) to compare the process of a three-year development plan (2012–2014) of the Sub-district Administration Organization committees, and 3) to examine the opinions concerning the process of a three-year development plan (2012–2014) of the Sub-district Administration Organization in Muang District, Nakhon Phanom Province. The research methodology was both qualitative and quantitative using the questionnaires. The samples used were the 277 committees of the Sub-district Administration Organization in Muang Nakhon Phanom District, Nakhorn Phanom Province. They were classified by the Purposive Sampling. The crucial informants: 12 chief administrators of the Sub-district Administration Organization were interviewed by the in-depth. The data were analyzed by descriptive statistics: percentage, means, standard deviation, and statistics used for hypothesis testing were t-test, One-way ANOVA, and content analysis.

The findings were found that:

1. The process of a three-year development plan (2012–2014) of the Sub-district Administration Organization, Nakhon Phanom Province was at the high level. Considering on an individual aspect, it was at the high level covering seven aspects by the order of minimal to maximum mean that were 1) a draft of making a three-year development plan, 2) an approval and announcement of using a three-year development plan, 3) strategic classification and developing procedure, 4) data collection and analysis, 5) objective determination of developing procedure, 6) preparation the plans, and 7) making the project details/developing the activities respectively.

2. The comparison of the process on a three-year development plan (2012–2014) of the Sub-district Administration Organization in Muang District, Nakhon Phanom Province was found that males gave the opinions towards the process of making a three-year development plan more than females which the results was statistical significance at .05 level. The samples who were over 51 years old upwards gave their opinions more than the ones who were in range of 31–40 years old. The ones who were various in educational level and function status gave their opinions towards the process of making a three-year development plan indifferently.

Keywords: Three-year development plan, process of making a three-year development plan, three-year development plan of Sub-district Administration Organization

บทนำ

ภายหลังจากการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ทำให้รัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่น ในการดูแลและจัดทำบริการสาธารณะประโยชน์ ทำให้บทบาทและอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความเป็นอิสระมากขึ้นในการกำหนดนโยบาย การบริหารจัดการสาธารณะ การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น ขยายรวมไปถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิต และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของ

ท้องถิ่น (ราชกิจจานุเบกษา, 2550 : 20) เพื่อให้การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่และภารกิจบรรลุตามวัตถุประสงค์องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบล จะต้องมีการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขึ้น เพื่อกำหนดเป้าหมายและกรอบทิศทางการพัฒนาท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนมากที่สุด

การวางแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามระเบียบว่าด้วยกระทรวงมหาดไทย พุทธศักราช 2548 ข้อ 16, 17 และ 26 กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา สำหรับเป็นเครื่องมือสำคัญในการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น เพื่อนำไปสู่จุดมุ่งหมายอย่างเป็นระบบ ซึ่งนอกจากจะทำให้ปัญหาและความต้องการของชุมชนได้รับการตอบสนองอย่างเหมาะสมแล้วยังเป็นการบริหารทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดและยังเป็นการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการถ่ายโอนภารกิจจากหน่วยงานส่วนกลางและส่วนภูมิภาคในอนาคต (พวงทอง โยธาใหญ่, 2545 : 2)

การจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบล จึงถือเป็นยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สำคัญอย่างหนึ่ง ในการกำหนดรายละเอียด แผนงาน โครงการพัฒนาสำหรับปีงบประมาณแต่ละปีต่อเนื่องและเป็นแผนก้าวนำครอบคลุมระยะเวลาสามปี โดยมีกรอบทบทวน เพื่อปรับปรุงเป็นประจำทุกปีและมีคณะกรรมการทำงานประกอบด้วย (1) คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น มีหน้าที่กำหนดแนวทางการพัฒนาท้องถิ่นให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายรัฐบาล แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาอำเภอ การวางผังเมือง (2) คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น มีหน้าที่เพื่อช่วยสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาที่คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นกำหนด และ (3) คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา มีหน้าที่ดำเนินการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา รายงานผลและเสนอความคิดเห็นจากการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาต่อผู้บริหารท้องถิ่น และประกาศผลการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาให้ประชาชนในท้องถิ่นได้รับทราบโดยทั่วกัน

การจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลจึงเสมือนเป็นเครื่องมือที่สำคัญเพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบลนำมาตัดสินใจในการกำหนดแนวทางการดำเนินงาน และใช้ทรัพยากรการบริหารของตำบลอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล เกิดประโยชน์สูงสุดและสอดคล้องกับปัญหาความต้องการของประชาชน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษากระบวนการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยเน้นศึกษากระบวนการในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2555-2557) ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครพนม เพื่อนำผลที่ได้ไปปรับปรุงและพัฒนากระบวนการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครพนมในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2555-2557) ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม
2. เพื่อเปรียบเทียบกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ของคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล (พ.ศ. 2555-2557) ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และสถานภาพด้านภาระหน้าที่

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ได้ทราบกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2555-2557) ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม

2. ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานจัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2555-2557) ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม

3. เป็นแนวทางในการปรับปรุงกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2555-2557) ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม

สมมติฐานการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีสมมติฐานของการวิจัย คือ กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2555-2557) ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนมมีความแตกต่างกัน ตามการจำแนกคุณลักษณะส่วนบุคคล

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการติดตามและประเมินผลองค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 12 แห่ง จำนวน 445 คน ในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างประชากรร้อยละ 50 (บุญชม ศรีสะอาด. 2545: 96-100) เป็นจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 227 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจงหรือการเลือกแบบมีจุดมุ่งหมายจากเหตุผลและวิจารณ์ญาณของผู้วิจัย โดยไม่มีการสุ่ม จำแนกออกเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 107 คน คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 59 คน และคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 65 คน รวม 227 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

1. เพศ
2. อายุ
3. ระดับการศึกษา
4. สถานภาพด้านภาระหน้าที่

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบล ทั้ง 7 ขั้นตอน ประกอบด้วย

1. การเตรียมการจัดทำแผน
2. การคัดเลือกยุทธศาสตร์และแนวทางพัฒนา
3. การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์
4. การกำหนดวัตถุประสงค์ของแนวทางพัฒนาการ
5. จัดทำรายละเอียดโครงการ/กิจกรรมพัฒนา
6. การจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี
7. การอนุมัติและประกาศใช้แผนพัฒนาสามปี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ใช้กระบวนการวิจัยเชิงปริมาณโดยได้ทำการศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ ตำรา เอกสารวิทยานิพนธ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาตามลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการติดตามและประเมินผลองค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 12 แห่ง จำนวน 445 คน ในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างประชากรร้อยละ 50 (บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 96–100) เป็นจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 227 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจงหรือการเลือกแบบมีจุดมุ่งหมายจากเหตุผลและวิจรรย์ญาณของผู้วิจัยโดยไม่มีกลุ่ม จำแนกออกเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 107 คน คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 59 คน และคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 65 คน รวม 227 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2555–2557) ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพด้านภาระหน้าที่ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายตามวิธีของเพียร์สัน (Pearson Product–Moment Coefficient of Correlation) ได้ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .482–.999 วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถาม (Reliability) ทั้งฉบับโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha–Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) (บุญชม ศรีสะอาด, 2553: 85–87) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.87

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

การเก็บรวบรวมโดยขอหนังสือจาก คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม ถึง นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากคณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อเข้าไปสอบถามกลุ่มตัวอย่าง ประสานงานกับคณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อเข้าไปเก็บรวบรวมข้อมูล เมื่อได้รับแบบสอบถาม จำนวน 227 ฉบับ ตรวจสอบความสมบูรณ์ความครบถ้วนในเนื้อหาของแบบสอบถามที่ได้รับตอบกลับทั้ง 227 ฉบับ ซึ่งมีแบบสอบถามที่ตอบสมบูรณ์จำนวน 227 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้ศึกษาได้เสนอตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2555–2557) ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ ภาระหน้าที่ โดยรวมรายด้านและรายข้อ การวิเคราะห์ใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2555–2557) ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม จำแนกตามสถานภาพ โดยการทดสอบทางสถิติด้วย t-test (Independent Sample) และ One-way ANOVA

สรุปผลการวิจัย

กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (2555–2557)	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. การเตรียมจัดทำแผน	3.68	.74	มาก
2. การคัดเลือกยุทธศาสตร์และแนวทางพัฒนา	3.77	.77	มาก
3. การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์	3.75	.75	มาก
4. การกำหนดวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนา	3.75	.72	มาก
5. การจัดทำรายละเอียดโครงการ/กิจกรรมการพัฒนา	3.56	.88	มาก
6. การจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี	3.90	.82	มาก
7. การอนุมัติและประกาศใช้แผนพัฒนาสามปี	3.81	.80	มาก
รวม	3.75	.55	มาก

1. จากผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2555–2557) ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการจัดทำรายละเอียดโครงการ/กิจกรรมการพัฒนา เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า

1.1 ด้านการจัดทำแผนมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านวัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาสามปีสอดคล้องกับนโยบายขององค์การบริหารส่วนตำบล ($\bar{X} = 3.70$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านคณะกรรมการจัดทำแผนเข้าพบผู้บริหารท้องถิ่นเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ก่อนดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ($\bar{X} = 3.66$)

1.2 ด้านการคัดเลือกยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนามีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาอย่างชัดเจน ($\bar{X} = 3.79$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการจัดทำแผนพัฒนาสามปีมีการจัดทำเวทีประชาคมท้องถิ่นเพื่อคัดเลือกโครงการ/กิจกรรม ($\bar{X} = 3.77$)

1.3 ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านคณะกรรมการจัดทำแผนมีการสำรวจและเก็บข้อมูลที่จำเป็นต่อการวางแผน ($\bar{X} = 3.82$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านการเก็บข้อมูลที่มีลักษณะมุ่งสู่ประเด็นของเรื่องที่ต้องการเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 3.74$)

1.4 ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนา เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการแสดงให้เห็นถึงความเข้าใจในรายงานที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องการดำเนินการมากที่สุด ($\bar{X} = 3.93$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการสอดคล้องกับนโยบาย กฎหมาย ระเบียบ และไม่ขัดแย้งต่อบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบตามกฎหมาย ($\bar{X} = 3.53$)

1.5 ด้านการจัดทำรายละเอียดโครงการ/กิจกรรมการพัฒนา เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการคำนึงถึงขอบเขตของกิจกรรมที่จะส่งเสริมให้เกิดความสมดุลระหว่างการพัฒนาวัตถุ จิตใจและการพัฒนาภาคการผลิตกับภาคเกษตรกรรมกับการค้า ($\bar{X} = 3.75$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการกำหนดกิจกรรมที่ทำให้ชุมชนในท้องถิ่นสามารถมีรายได้เพียงพอต่อการหล่อเลี้ยงชุมชนของตนเอง ($\bar{X} = 3.42$)

1.6 ด้านการจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านคณะกรรมการจัดทำแผนมีการจัดทำร่างครบทุกขั้นตอนทั้ง 7 ขั้นตอนในการจัดทำ ($\bar{X} = 3.91$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านคณะกรรมการสนับสนุนการการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น มีการจัดเวทีประชาคม เพื่อเสนอร่างและรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ($\bar{X} = 3.77$)

1.7 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีระบบตรวจสอบกระบวนการจัดทำแผนทุกขั้นตอนอย่างเปิดเผย ($\bar{X} = 3.93$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านคณะกรรมการจัดทำแผนนำร่างแผนพัฒนาท้องถิ่นเสนอผู้บริหารท้องถิ่นเพื่อเสนอสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาให้ความเห็นชอบ ($\bar{X} = 3.62$)

2. ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2555-2557) ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และสถานภาพ ภาระหน้าที่ พบว่าแตกต่างกัน

2.1 เพศ พบว่า คณะกรรมการจัดทำแผนองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ที่เป็นเพศชายจะมีความคิดเห็นต่อกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาสามปีมากกว่าเพศหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 อายุ พบว่า คณะกรรมการจัดทำแผนองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนมที่มีอายุมากกว่า 51 ปี มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการมีกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2555-2557) โดยรวมขององค์การบริหารส่วนตำบลสูงกว่าที่มีอายุ 31-40 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ระดับการศึกษา พบว่า คณะกรรมการจัดทำแผน องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2555-2557) โดยรวมไม่แตกต่างกัน ($p > .05$)

2.4 สถานภาพด้านภาระหน้าที่ พบว่า คณะกรรมการจัดทำแผน องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ที่มีสถานภาพด้านภาระหน้าที่แตกต่างกัน มีกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (2555-2557) โดยรวมไม่แตกต่างกัน ($p > .05$)

อภิปรายผล

จากผลการศึกษากระบวนการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2555-2557) ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. สภาพการกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2555-2557) ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครพนม โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากสูงสุด คือ การจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การจัดทำรายละเอียดโครงการ/กิจกรรมการพัฒนา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้น จัดทำขึ้นตามระเบียบหนังสือสั่งการและแนวทางการชักชวนการจัดทำแผนพัฒนาสามปี อีกทั้งเจ้าหน้าที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำแผนเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ สอดคล้องกับ สายชล สุนทร (2550) ได้ศึกษาเรื่องการประเมินแผนพัฒนาปี 2549 ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดจันทบุรี พบว่า ด้านกระบวนการจัดทำแผนพัฒนา ผู้บริหารท้องถิ่น ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นอย่างมาก มีการนำข้อมูลพื้นฐานมาใช้ในการจัดทำแผนพัฒนา การจัดทำโครงการนำมาจากปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน และให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา

2. ผลการเปรียบเทียบสภาพกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2555-2557) ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครพนม จำแนกตามเพศ โดยรวม พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยทั้งกลุ่มเพศชายและกลุ่มเพศหญิง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านการจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ได้มีกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2555-2557) ตามระเบียบและหนังสือสั่งการของกระทรวงมหาดไทยกำหนดแต่ที่ที่มีความแตกต่างกันอาจเนื่องมาจากแนวความคิดเห็นของเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อประเด็นปลีกย่อยรายละเอียดไม่เหมือนกันทำให้ผลการวิจัยออกมาแตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบสภาพกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2555-2557) ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครพนม จำแนกตามอายุ โดยรวม พบว่า แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่าผู้ที่มีอายุที่อยู่ในระดับมาก จะให้ความสำคัญกับกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาสามปี มากกว่าผู้ที่มีอายุน้อยเนื่องจากมีประสบการณ์มากกว่าอาจจะมองเห็นปัญหาได้ดีกว่า ถือว่าไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

4. ผลการเปรียบเทียบสภาพกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2555-2557) ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวม พบว่า ไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะปัจจุบันระดับการศึกษาไม่ได้วัดถึงความรู้ความสามารถที่แท้จริงได้ เพราะบางคนไม่ได้จบการศึกษาที่สูงแต่มีความรู้ความสามารถ โดยอาศัยความรู้จากประสบการณ์ของตนเองหรือศึกษาจากประสบการณ์ของผู้อื่น ถึงแม้ไม่ได้จบการศึกษาระดับสูงแต่ก็มีความสามารถไม่แพ้ผู้ที่จบการศึกษาสูงแต่อย่างใด ผลจากการศึกษาไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

5. ผลการเปรียบเทียบสภาพกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2555-2557) ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม จำแนกตามบทบาทหน้าที่ โดยรวม พบว่า ไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะ คณะกรรมการแต่ละคนได้รับการแต่งตั้งมาจากผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ถึงแม้บทบาทหน้าที่จะไม่เหมือนแต่ก็มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีใกล้เคียงกัน ผลจากการศึกษาได้ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (2555-2557) ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม มีดังนี้ 1) องค์การบริหารส่วนตำบลควรพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการวางแผนให้มีประสิทธิภาพ โดยจัดระบบการประสานงานระหว่างหน่วยงาน เพื่อให้สามารถใช้งานได้สะดวกและทันเวลา 2) องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดระบบติดตามประเมินผลควบคู่กับการจัดทำแผน พร้อมทั้งกำหนดเกณฑ์การติดตามและประเมินผลและดัชนีชี้วัด 3) องค์การบริหารส่วนตำบลควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาให้มากขึ้น พร้อมกับประชาสัมพันธ์และปลูกฝังจิตสำนึกของประชาชน ได้เข้าใจบทบาทของประชาชาคมและคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก 4) องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดทำเอกสารวิชาการหรือคู่มือการปฏิบัติงานด้านต่างๆ เผยแพร่ให้ประชาชนได้รับทราบ และมีบทบาทในการส่งเสริมให้ประชาชนเข้าใจเรื่องการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลและสามารถเข้าร่วมในการจัดทำแผนได้อย่างดี เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

พวงทอง โยธาใหญ่. (2545). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น: กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าอิสระ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550. (2550). ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 124. ตอนที่ 47 ก. หน้า 22. 24 สิงหาคม

สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน. (2552). รายงานการตรวจสอบการดำเนินงาน. กรุงเทพฯ. สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น.